

PREMI OSTANA XIII

Scritture in Lingua Madre / Escrituras en lenga maire

Edició especial “EN PARTATGE”

del dijous 3 de juny al dissabte 5 de juny 2021

Retransmès en línia a www.premioostana.it

Les llengües mare del món tornen a trobar-se en línia en nom del *partatge* (compartir).

Des d'Europa: occità, ladí, català, arbëreshe, sami, còrnic, sard;

des d'Amèrica: navajo; d'Àsia: karen; des d'Àfrica: capverdà

i una oportunitat important per a la reflexió sobre els drets de les llengües minoritàries i indígenes

El "**Prèmi Ostana: escrituras en lenga maire**" és una cita amb les llengües mare del món que cada any reuneix a Ostana (Cuneo), un poble occità de 85 habitants al peu del Monviso, **autors de llengües indígenes i minoritàries de tot el món** (al llarg dels anys ha acollit 44 llengües de tots 5 continents), en un autèntic festival de la **biodiversitat lingüística**.

Per segon cop, la pandèmia fa impossibles els viatges i, per tant, el Premi 2021 tornarà a tenir lloc en línia, sota la bandera del **partatge**, un terme antic en llengua occitana que significa *compartir*. Així, l'edició especial *en partatge* oferirà un ric programa de conferències i entrevistes des de dijous 3 al dissabte 5 de juny - disponibles de forma gratuïta en línia al web www.premioostana.it amb autors, docents, poetes, cineastes, artistes, acadèmics i escriptors de tot el món.

El fil conductor d'aquesta tretzena edició serà, com sempre, la **reflexió sobre els drets lingüístics**, amb una mirada específica a quines idees i accions estan actualment al servei de les llengües mare a nivell europeu i mundial. Escoltar-los és una oportunitat per reflexionar sobre els drets lingüístics i humans, sobre la **relació que tenen amb el canvi climàtic**, sobre els drets i deures relacionats amb la vida en un territori. No en va, les Nacions Unides han proclamat la **Dècada Internacional de les Llengües Indígenes 2022-2032**.

Seran, doncs, molts els temes tractats en aquesta edició especial: es redescobriran les *llengües herètiques*, les *llengües germanes*, la *llengua de l'inconscient* i la *llengua dels secrets*, anirem a la recerca d'una *arpa perduda*; es farà llum sobre *els drets lingüístics* i sobre *la cultura com a dret humà*; creuarem un pont de sons que uneix una *nació dispersa*; tractarem la qüestió de com es transmet una llengua i què és la *neo-oralitat*.

Resum de les reunions programades

Representar les llengües minoritàries i empoderar els drets dels pobles indígenes al món serà el tema central de la conversa, moderada per Mariona Miret, entre **Davyth Hicks** i **Oliver Loode**. Davyth Hicks, gal·lès de llengua mare còrnica, és especialista en llengües minoritàries i drets lingüístics, fundador de l'ONG europea **ELEN**, la Xarxa Europea per la Igualtat Lingüística, creada per protegir i promoure les llengües europees menys representades (n'agrupa 44); Oliver Loode és un activista estonià, expert en el camp dels drets humans dels pobles indígenes; és director d'**URALIC**, centre que promou els drets culturals i lingüístics dels pobles indígenes finoúgriques i samoiedes.

És la cultura un dret humà? és el títol de la trobada amb **Pirita Näkkäljärvi** - activista de la cultura i la política sami, que combina una carrera en negocis internacionals amb la defensa dels drets dels pobles indígenes, i l'advocat **Oula-Annti Labba**, lingüista sami especialista en drets de pobles indígenes. En el seu diàleg parlaran de com interactuen el llenguatge, la música i la política a la comunitat sami, a partir de les seves experiències personals, laborals i artístiques.

Sobre l'*oralitat, la llengua i la tradició* en debatrà l'antropòloga brasilera **Maria Isabel Lemos**, que aprofundirà en la llengua capverdiana i la situació lingüística de l'arxipèlag de Cap Verd.

Després d'Europa i Àfrica, el Premi Oстана també viatjarà a les Amèriques a través d'una conversa clau dedicada al **navajo**, la més poètica de les llengües nadiues americanes, representat per **Luci Tapahonso**, l'exponent més interessant de la literatura i la poesia navajo. Dialogarà amb ella –i Valentina Musmeci–, un dels principals representants polítics del poble navajo, **Walter Phelps**, exdelegat del Consell de la Nació Navajo.

Quan es tracta de llengües minoritàries, la traducció és un concepte fonamental i intrínsecament polític. Tindrem diverses reunions que en tractaran, començant per una conversa sociolingüística, coordinada per Mariona Miret, que reuneix dos estudioses que s'ocupen de les **migracions i la identitat** a Catalunya i a Xile. **Maite Puigdevall** - Professora de Filologia Catalana - parlarà sobre com els immigrants que arriben a Catalunya s'apropien de la llengua catalana i quines són les aspiracions i modificacions que experimenten en l'adquisició de la nova llengua, mentre que **Macarena Dehnhardt**, investigadora xilena, tractarà el fenomen de la immigració haitiana a Xile i la traducció al sector públic com una clau per accedir a drets fonamentals com la salut, l'educació i la justícia.

Una altra conversa confrontarà autor i traductor: **Jaume Cabré**, un dels pilars de la literatura catalana contemporània, parlarà amb la seva traductora italiana **Stefania Ciminelli**, una de les traductores autònomes més importants del català a l'italià. El diàleg, moderat per Maria Teresa Atorino, oferirà l'oportunitat de redescobrir els grans temes de la literatura catalana i de l'univers literari de Cabré.

També es parlarà de la traducció literària amb **Monica Longobardi** i **Matteo Rivoira**, a partir de la traducció de la novel·la "Vautres que m'avetz tuada" (*Vosaltres que m'heu mort*) -que serà publicada per *Virtuosa-Mente* – obra de Joan Ganhaire, un dels els autors més brillants d'Occitània i autor principal del recent desenvolupament i èxit del gènere detectiu en occità.

Per a les comunitats de llengua minoritària, la literatura pot proporcionar un model de llenguatge elevat capaç de convertir-se en un patrimoni col·lectiu que cal realçar aprofitant no només els llenguatges creatius tradicionals (art, música, entreteniment), sinó també les **tecnologies audiovisuals**, inclosa la "nova oralitat" (vídeo, multimèdia, xarxes socials). Per explicar aquesta experiència, el Premi Ostana convida **Fabio Chiocchetti**, un activista ladí, membre de la Union di Ladins dla Dolomites, associació per a la defensa i la promoció de la llengua ladina, a dialogar amb **Carlo Zoli**, estudiós que s'ocupa de lingüística computacional fa 15 anys i fundador de **Smallcodes**, un grup especialitzat en el desenvolupament d'eines lexicogràfiques, didàctiques i editorials per a llengües minoritàries.

Com és habitual, al Premi Ostana també hi haurà espai per a la música.

"Chi" Suwichan Phattanaphraiwan, famós activista karen de llengua Pgaz k'Nyau, parlarà amb Valentina Musmeci sobre el seu treball de **recuperació de l'arpa tradicional Tehnacu**. Sempre compromès amb la preservació de cançons i instruments típics de la cultura oral i escrita, Chi participa activament a la **xarxa Karen per a la cultura i el medi ambient**: de fet, ocupa el paper de vicepresident de la Fundació per a la cultura i el medi ambient, capítol Sud-est Asiàtic (FCESA) i recentment ha cofundat l'ecomuseu comunitari Karen a la província de Tak.

No és pas sorprenent que la música pugui ser un pont entre cultures, però també ho és per a una **nació dispersa**. És el cas de **SHEGA**, un grup musical que combina l'**arbëreshe** - la llengua parlada per la minoria etnolingüística albanesa d'Itàlia - amb la música indie-pop contemporània. El poble d'origen de Shega, Piana degli Albanesi, encara manté la llengua, la cultura i les tradicions hereditades. Al Premi, parlaran amb Flavio Giacchero sobre el seu enfocament artístic, el seu compromís polític i explicaran què significa ser arbëreshe avui.

Un taller vivencial demostrarà com es pot **aprendre una llengua des de l'inconscient**. Aquest és el projecte d'**Ammar Obeid**, un jove i prometedor artista sirià (cineasta i artista visual que participa en un projecte d'investigació entre el japonès i l'àrab), que ha trobat una manera nova i més pura d'**ensenyar les llengües** que coneix, especialment l'àrab, la seva llengua mare. Aquesta sessió, que implicarà activament el públic, es basa en una manera d'ensenyar un idioma de dins cap a fora, a partir dels exercicis de respiració de Wim Hoff. El treball d'Ammar se centra no tant en l'ensenyament d'una llengua, sinó en eliminar les barreres entre llengües molt diverses, com ara l'àrab i el japonès.

L'entrellaçament d'històries, cultures i creences són al centre de «**Bogre. La gran heretgia europea**», la pel·lícula de Fredo Valla que segueix els passos dels càtars i els bogomils, moviments herètics que creuaren Europa de banda a banda a l'Edat Mitjana. La seva història, les persecucions a les quals van ser tristament sotmesos, suggereixen una reflexió sobre esdeveniments més recents, fins al punt d'esdevenir un avís i una comparació per a altres esdeveniments d'intolerància que la humanitat ha conegut i que encara coneix. La presentació del director anirà seguida d'una taula rodona, moderada pel periodista **Pietro Spirito**, amb testimonis i protagonistes de la pel·lícula Bogre: l'actor **Olivier De Robert**, els estudiosos **Enrico Riparelli** i **Francesco Zambon**, i l'artista occità **Gérard Zuchetto**.

Gràcies a la col·laboració amb el **Babel Film Festival** i amb la **Filmoteca de Càller**, es projectarà virtualment la pel·lícula "**Capo e Croce**" de **Marco Antonio Pani** i **Paolo Carboni**. Un viatge per resseguir el llarg estiu del moviment dels pastors sards, quan - el juny del 2010 - milers de pastors de tota Sardenya van ocupar ports, aeroports, carreteres, inundant els carrers de Càller i ocupant

l'edifici del Consell Regional per intentar obtenir dignitat i un preu just per al seu producte principal: la llet.

Lenga viva, lenga del viu (Llengua viva, llengua del viu) és el títol de la trobada organitzada pel **CIRDÒC** que implicarà tres artistes occitans units pel **vincle entre la protecció de la seva llengua mare i la protecció de la natura**. Així, **Joan-Carles Codèrc** - dissenyador originari de l'Avairon - utilitza materials naturals, com la terra del seu entorn, per crear obres plàstiques; **Florença Faure-Brac** - botànica que viu als peus de Les Cevenes - posa el seu talent fotogràfic al servei del seu amor per les plantes; les paraules de **Robin Chouleur** en occità acompanyen la seva creació gràfica i paisatgística. El diàleg serà una oportunitat per il·luminar l'avantguarda de la creació occitana, més que mai compromesa amb la celebració del Viu.

En el setè centenari de la mort de Dante Alighieri, al Premi Ostana no hi podia faltar a un homenatge al poeta i a les seves llengües. Un plural que no és casual, perquè el tema de l'estudi serà la **relació de Dante amb les llengües minoritàries**, gràcies a un viatge educatiu-teatral a cura de **Paola Bertello**. Un altre espai serà dedicat a explorar les relacions de Dante amb la poesia trobadoresca femenina. **Paola Bertello** i **Cecilia Lasagno** donaran forma a un **esdeveniment teatral i musical que ens descobrirà les Trobairtz**: les veus de la poesia femenina cortesana.

El programa complet i detallat de les reunions és disponible a partir del dilluns 10 de maig al lloc web www.premiostana.it; les trobades, que se celebraran del 3 al 5 de juny, estaran disponibles de forma gratuïta i restaran disponibles sota demanda el lloc web del Premi Ostana.

El "Premi Ostana: Escrituras en lenga maire" és una idea de Cambra d'Òc, en col·laboració amb el **CIRDÒC**, i promogut i recolzat per: **Municipi d'Ostana, Regió Piemont, Pen Club occità, Fundació CRC, Fundació CRT, ATL Cuneo, Babel Film Festival**. L'edició en línia és a cura de **Nethics**.

En la seva història, el premi ha donat veu a **44 llengües dels 5 continents**, consolidant una autèntica xarxa internacional d'autors, entusiastes i partidaris de la diversitat lingüística que fan del Premi Ostana un esdeveniment de referència.

Des d'Europa: occità (França - Itàlia), friülà (Itàlia), cimbric (Itàlia), ladí (Tirol del Sud), sard (Itàlia), romaní (Romania), eslovè (Eslovènia, Itàlia), gallec (Espanya), basc (Espanya), català (Espanya) i variant catalana de l'Alguer (Itàlia), maltès (Malta), frisó (Holanda), griko (Itàlia), bretó (França), romanx (Suïssa), nynorsk (Noruega), sami (Lapònia: Noruega, Suècia), gal·lès (Regne Unit), còrnic (Regne Unit, irlandès (Irlanda), albanès (Kosovo - antiga Iugoslàvia), txuvaix i even (Rússia), walser (Suïssa, Alemanya, Itàlia), uràlic (Europa de l'Est i nord), arbëreshe (Itàlia, Albània); des d'Àfrica: ioruba (Nigèria), amazic-kabil (Algèria - Marroc), capverdià (Cap Verd); des d'Àsia: armeni (Armènia), tibetà (Xina), kurd (Turquia), hebreu (Israel), karen (Tailàndia - Myanmar); des de les Amèriques: huave (Mèxic), mazateca (Mèxic), tutunaku (Mèxic), xeiene (EUA), navajo (EUA), shuar (Equador), innu (Canadà), guaraní (Paraguai) i finalment des d'Oceania: maori (Nova Zelanda).

Comitè organitzador

Giacomo **Lombardo** / President
Ines Cavalcanti / Directora artística

Maria Teresa Atorino, Joan Frederic Brun, Marion Cornet, Andrea Fantino, Flavio Giacchero,
Mariona Miret, Valentina Musmeci, Marzia Rey, Fredo Valla, Carlo Zoli

Per informació:

chambradoc@chambradoc.it - tel: 328-3129801 - www.chambradoc.it

Gabinet de premsa

Greta Messori - greta.messori@gmail.com – mòb.: 338.4282344

Martina Po – martina.po89@gmail.com – mòb.: +39 347.1546474